

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 13.Gf.40.160/2024/21-I.

A felperes:

Ügyész

Eljáró ügyészi szerv:

Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség
(1055 Budapest, Markó utca 27.)

Az alperes:

alperes1

(Cím2)

Az alperes képviselője:

dr. Sokolowski András József kamarai jogtanácsos
(Cím2)

A per tárgya: általános szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 27.G.41.841/2023/16. (2024. április 22.)

A fellebbezést benyújtó fél: felperes (17. sorszám alatt)

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperes által fogyasztókkal kötött részletfizetési megállapodásokban alkalmazott következő általános szerződési feltételek az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek:

- az alperes által felszámított költségekről és díjakról szóló 2023. március 1-től hatályos „Hirdetmény” 1., 2., 4., 6., 7., 8., 9., 13. és 14. sora, amelyeknél az érvénytelenség megállapítása nem érinti a 2023. augusztus 8-ig teljesített szerződéseket.
- az alperes „Követeléskezelési tájékoztatójának” általános szerződési feltételei közül az alábbi kikötések, amelyeknél az érvénytelenség megállapítása nem érinti a 2025. április 7-ig teljesített szerződéseket

„Ellenkező megállapodás hiányában a díjat az információt kérő viseli. A Társaság jogosult az információt mindaddig visszatartani, amíg a díjat meg nem fizették.” (6.1. pont utolsó előtti bekezdés utolsó két mondat)

„Ha Társaságunk a Kötelezettet sem írásban, sem egyéb módon nem éri el, sor kerülhet személyes felkeresésre is, – a Kötelezett ellenkező, igazolt kérése hiányában – munkaszüneti nap kivételével 8-20 óra közötti időszámban.” (7.1.1. pont utolsó mondat)

„Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy Társaságunk a követeléskezelési jogi szakaszában is törekszik az önkéntes teljesítés elősegítésére, így teljesítési megállapodás alkalmazására, melynek során ugyancsak igénybe vehet külső követeléskezelőket a személyes kapcsolatfelvétel kialakítására a követelés rendezése érdekében.” (7.1.2. pont utolsó mondat)

„Személyes kapcsolatfelvétel során az eljáró munkatársnak a Kötelezett részére be kell mutatni a Társaságunk által adott írásos megbízást, amely tartalmazza

- a) a megbízó, azaz Társaságunk nevét,
- b) címét,
- c) az ügyfélszolgálatok telefonos elérhetőségeit és
- d) az eljáró munkatárs nevét, valamint
- e) azt, hogy hatásköre milyen eljárási cselekményekre terjed ki.

Miután az eljáró munkatárs azonosította magát, úgy a Kötelezettet is be kell azonosítani a 10. pontban leírtak szerint és csak ezután lehet megkezdeni az érdemi ügyintézését.” (9.3. pont első 2 bekezdés)

- az alperes által alkalmazott „Részletfizetési megállapodások” alábbi általános szerződési feltétele, amelynél az érvénytelenség megállapítása nem érinti a 2025. április 7-ig teljesített szerződéseket

„Amennyiben kötelezett a tárgyhavi terhelési összesítőt a tárgyhónapon belül nem kapja meg, úgy azt köteles a cég1 felé haladéktalanul jelezni. Ennek elmulasztása ugyancsak a részletfizetési megállapodás megszűnését eredményezi.”

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül saját költségére egy országos napilapban és 3 hónapig elérhető módon az internetes honlapja kezdő oldalán tegye közzé az alábbi közleményt:

Közlemény

A Fővárosi Ítéltábla a 2025. június 11-én meghozott 13.Gf. 40.160/2024/21. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes által fogyasztókkal kötött részletfizetési megállapodásokban alkalmazott következő általános szerződési feltételek az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek:

- az alperes által felszámított költségekről és díjakról szóló 2023. március 1-től hatályos „Hirdetmény” 1., 2., 4., 6., 7., 8., 9., 13. és 14. sora, amelyeknél az érvénytelenség megállapítása nem érinti a 2023. augusztus 8-ig teljesített szerződéseket.

- az alperes „Követeléskezelési tájékoztatójának” általános szerződési feltételei közül az alábbi kikötések, amelyeknél az érvénytelenség megállapítása nem érinti a 2025. április 7-ig teljesített szerződéseket

„Ellenkező megállapodás hiányában a díjat az információt kérő viseli. A Társaság jogosult az információt mindaddig visszatartani, amíg a díjat meg nem fizették.” (6.1. pont utolsó előtti bekezdés utolsó két mondat)

„Ha Társaságunk a Kötelezettet sem írásban, sem egyéb módon nem éri el, sor kerülhet személyes felkeresésre is, – a Kötelezett ellenkező, igazolt kérése hiányában – munkaszüneti nap kivételével 8-20 óra közötti időszámban.” (7.1.1. pont utolsó mondat)

„Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy Társaságunk a követeléskezelési jogi szakaszában is törekszik az önkéntes teljesítés elősegítésére, így teljesítési megállapodás alkalmazására, melynek során ugyancsak igénybe vehet külső követeléskezelőket a személyes kapcsolatfelvétel kialakítására a követelés rendezése érdekében.” (7.1.2. pont utolsó mondat)

„Személyes kapcsolatfelvétel során az eljáró munkatársnak a Kötelezett részére be kell mutatni a Társaságunk által adott írásos megbízást, amely tartalmazza

- a) a megbízó, azaz Társaságunk nevét,
- b) címét,
- c) az ügyfélszolgálatok telefonos elérhetőségeit és
- d) az eljáró munkatárs nevét, valamint
- e) azt, hogy hatásköre milyen eljárási cselekményekre terjed ki.

Miután az eljáró munkatárs azonosította magát, úgy a Kötelezettet is be kell azonosítania a 10. pontban leírtak szerint és csak ezután lehet megkezdeni az érdemi ügyintézkedést.” (9.3. pont első két bekezdés)

- az alperes által alkalmazott „Részletfizetési megállapodások” alábbi általános szerződési feltétele, amelynek az érvénytelenség megállapítása nem érinti a 2025. április 7-ig teljesített szerződéseket

„Amennyiben kötelezett a tárgyhavi terhelési összesítőt a tárgyhónapon belül nem kapja meg, úgy azt köteles a cég1 felé haladéktalanul jelezni. Ennek elmulasztása ugyancsak a részletfizetési megállapodás megszűnését eredményezi.”

A kikötések azért érvénytelenek, mert

- az alperes által felszámított költségekről és díjakról szóló 2023. március 1-től hatályos „Hirdetmény” 1., 2., 4., 6., 7., 8., 9., 13. és 14. sora nem felel meg az átláthatóság követelményének;

- a „Követeléskezelési tájékoztató” 6.1. pont utolsó előtti bekezdés utolsó két mondata nem felel meg a világosság és érthetőség követelményének;

- a „Követeléskezelési tájékoztató” 7.1.1. pont utolsó mondata, a 7.1.2. pont utolsó mondata és a 9.3. pont első két bekezdés a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul korlátozza a fogyasztó személyiségi jogait;

- A „Részletfizetési megállapodásoknak” a terhelési összesítő megküldésének hiányához fűzött tájékoztatói kötelezettség megsértése jogkövetkezményét tartalmazó általános szerződési feltétel a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

A másodfokú bíróság egyebekben az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését az elsőfokú perköltségre is kiterjedően helybenhagyja.

Kötelezi az államot, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 27.000 (huszonhétézer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak 60 napon belül az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára 33.600 (harmincháromezer-hatszáz) forint másodfokú eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy 14.400 (tizennégyezer-négyszáz) forint másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes a 2023. augusztus 8-án indított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes által a fogyasztókkal kötött részletfizetési megállapodások (a továbbiakban: Részletfizetési megállapodás) megkötésekor és a tevékenysége alatt a fogyasztókkal szemben egyébként is alkalmazott, a 2022. május 30-án hatályba lépett „Követeléskezelési tájékoztató” (a továbbiakban: Tájékoztató) 6.1. pontnak a követelés kezeléssel kapcsolatban felszámított díjak, költségek című pont utolsó előtti bekezdés első két mondata, a 6.3. pontnak az „egyoldalú díjmódosítás” című pont első bekezdésének első mondata, a 9. pont „kötelezettekkel történő kommunikáció kapcsolattartás” című pont utolsó mondatának az „egy alkalommal” kitétele, a 12. pont „kézbesítés” című pont harmadik bekezdése, valamint a 2023. március 1-től hatályos, a felszámított költségekről és díjakról szóló hirdetmény (a továbbiakban: Hirdetmény) 1., 2., 4., 6., 7., 8., 9., 13. és 14. sora tisztességtelen. Kérte, hogy az elsőfokú bíróság az alperes honlapján az alperes költségére rendelje el az érvénytelenség megállapítására vonatkozó közlemény 60 napon belül történő közzétételét. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:77. § (1) bekezdésre, 6:102. § (1) bekezdésre, 6:103. § (2)-(3) bekezdésre, 6:105. § (2) bekezdésre, keresetindítási jogosultságát a 6:105. § (1) bekezdés a) pontra alapította.

Az alperes az ellenkérelmében elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte, érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult.

[2] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes által fogyasztókkal kötött részletfizetési megállapodásokban alkalmazott „Követeléskezelési tájékoztató” elnevezésű általános szerződési feltételei közül az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelen a 6.1. pont utolsó előtti bekezdés első két mondata, a 6.3. pont 1. bekezdés első mondata, 9. pont utolsó mondatának „egy alkalommal” kikötése és a 12. pont 3. bekezdés azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket 2023. augusztus 8-ig már teljesítettek. Elrendelte, hogy az alperes 15 napon belül, saját költségén az ennek megfelelő közleményt tegye közzé a honlap1 honlapon és azt három hónapig tartsa elérhetően. A fentieket meghaladóan elutasította a

keresetet, és megállapította, hogy a felek maguk viselik az eljárással felmerült költségeiket. Kötelezte alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 60. napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal eljárási illeték bevételi számlájára 18.000 forint eljárási illetéket, és rendelkezett arról, hogy a további 18.000 forint feljegyzett illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:102. § (1) bekezdés és 6:103. § (3) bekezdés alkalmazásával meghozott és a keresetnek részben helyt adó döntését részletesen megindokolta. Megállapította, hogy a Tájékoztató, illetve a Hirdetmény általános szerződési feltételeket tartalmaznak, amelyek a fogyasztókkal megkötött részletfizetési megállapodások részévé váltak, így a felperes perbeli legitimációja mindezek tisztességtelenségének megállapítására a Ptk. 6:105. § (1) bekezdés a) pont alapján fennáll. A pernek azonban nem tárgya, hogy az alperes konkrétan mely fogyasztókkal szemben alkalmazza ezeket a feltételeket, és az sem, hogy ténylegesen alkalmazza-e olyan fogyasztókkal szemben, akiknél ezek az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé. Rámutatott, hogy a felperes perindítási joga nem univerzális fogyasztóvédelmi eszköz, amely bármely tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat esetén alkalmazható, így ebben a perben nem hozható ítéleti rendelkezés vagy bármilyen megállapítás az alperesnek a fentiekben túlmutató üzleti gyakorlatával kapcsolatban, ezért ebben a körben minden további nélkül el kellett utasítani a keresetet.

A Hirdetményben feltüntetett költségekkel kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett, hogy valamennyi költségnél világos és érthető az átlagos fogyasztó számára, hogy miért kell fizetni, bizonyos esetekben már az adott költség elnevezéséből is félreérthetetlenül kitűnik, hogy az miért merül fel. Az alperes által csatolt kimutatásból pedig megállapítható, hogy az általa felszámított költségek ténylegesen felmerülnek, és az is, hogy milyen elemekből állnak, illetőleg, hogy ezek közvetlenül az alperesnél vagy az alperes szerződéses partnerénél jelentkeznek. Az alperes mindezekhez csatolta a cég4-vel megkötött partneri szerződés mellékletét is. A költségek fizetési kötelezettség elmulasztásához kapcsolódnak, amelyek az alperes részéről különböző adminisztratív eljárásokat tesznek szükségessé, és ezáltal költségeket okoznak, így a fogyasztókra terhelésük nem ütközik a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe. Egyedül a részletkötési díj nem kapcsolódik a fogyasztó késedelméhez, ugyanakkor a megállapodás megkötése az alperesnél adminisztratív ráfordításokat igényel, így nincs akadálya, hogy a fogyasztóra terhelje. Nem tisztességtelen az sem, hogy bizonyos esetekben nem lehet tételesen meghatározni az adott tevékenységgel felmerült költségeket, így ezeket az alperes általánnyelleggel is felszámíthatja. A jelentős egyenlőtlenség mennyiségi jellegű gazdasági értékelést jelent, másrészt figyelemmel kell lenni arra, hogy súlyosan sérül-e a fogyasztó helyzete. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a per tárgyává tett költségek és díjak az alperes által bemutatott részletezés szerint nem eltűztek, és nem merül fel a fogyasztó helyzetének súlyos sérülése sem. Erre tekintettel elutasította a hirdetményben feltüntetett költségeket érintő keresetet.

[3] Az elsőfokú bíróság a 20. sorszámú végzésével tájékoztatta a feleket az ítélet elleni fellebbezés lehetőségéről, valamint arról, hogy azt hol és mennyi idő alatt lehet benyújtani, továbbá a fellebbezési tárgyalás tartására irányuló kérelem szabályairól.

[4] A felperes az ítélet elleni fellebbezésében annak megváltoztatását kérte azzal, hogy a másodfokú bíróság valamennyi, nem csak a részletfizetési megállapodást megkötő olyan fogyasztóra is kiterjedően állapítsa meg az elsőfokú ítéletben megállapított szerződési feltételek tisztességtelenségét, akikkel szemben a tisztességtelennek minősülő

rendelkezéseket az alperes alkalmazza, és ugyanezen fogyasztókra kiterjedő hatállyal teljesítse a felperes keresetét a Hirdetmény 1., 2., 4., 6., 7., 8., 9., 13. és 14. pontjait illetően is. Indítványozta, hogy az ennek megfelelő közlemény nyilvánosságra hozatalára kötelezze az alperest.

Kérte az elsőfokú eljárás szabályszerűségének felülbírálatát a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 369. § (1) bekezdés alapján, mert álláspontja szerint az elsőfokú ítélet nem felel meg a Pp. 346. § (5) bekezdésnek, és bírálja felül az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelőségét is a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és c) pont alapján, egyúttal indítványozta, hogy a másodfokú bíróság végezze el a Pp. 369. § (4) bekezdés szerint az általa szükségesnek tartott anyagi pervezetést a Pp. 374. § (4) bekezdés alkalmazásával.

A Hirdetményben megjelent költségeket és díjakat illetően fenntartotta azt az álláspontját, hogy a kikötések nem átláthatóak, mert a fogyasztó nem tudja azokat miért kell fizetnie, ugyanakkor az „egyéb költség” megnevezés különösen nem átlátható. Változatlanul hivatkozott a Ptk. 6:154. § (3) bekezdésre, mert az általános szerződési feltételek alapján késedelmi kamatot kell fizetni, és nem állapítható meg, hogy a részletfizetési díj részletmódosítás költségei illetőleg a részletfizetés felmondásának költségei a késedelmi kamaton felüli kárt tartalmazzák, ugyanakkor a kimentésről a feltételek nem rendelkeznek. Az alperes nem szolgáltatást nyújt, hanem ahhoz járul hozzá, hogy a fogyasztó ne egy összegben, hanem időben elnyújtva részletekben fizesse meg a tartozását. Az alperes egyébként is jogosult késedelmi kamat követelésére, így a részletfizetés felmondásával nem díjhoz köthető szolgáltatást nyújt. A felmondással nem keletkezik késedelmi kamatot meghaladó bizonyított kár. Nem indokolható a csoportos beszédési megbízás sikertelenségére felszámított díj, hiszen az előállítás és postaköltség a felszólítólevél költsége lehet, de azt az alperesi hirdetmény külön sorban tartalmazza. Ezen túlmenően az alperes egyes költségeket kétszeresen számít fel, és az átláthatóság nem csak azt követeli meg, hogy a kikötés nyelvtani szempontból érthető legyen. Az ítélet iratellenes megállapításokat is tartalmaz a költségek összegét illetően, mert az alperes magasabb költségeket számít fel például a tértivevényes postai küldeményért, mint amennyi a postai díjszabásban szerepel. A Ptk. 6:39. § szerint a teljesítéssel járó költségek a kötelezettet terhelik, és ez nem azt jelenti, hogy bármilyen költség áthárítható a fogyasztóra. Az alperes teljes adminisztrációja a tartozások behajtására épül, és a tartozás fennállása, kezelése az alperes szervezeti működését tekintve nem jelent plusz költséget. Az alperes nem várhatta el ésszerűen, hogy a fogyasztó elfogadja a nem érthető, másrészt fel sem merült költségelemeket, illetve adott esetben duplán fizessenek ki egy felmerült költséget. Ugyanezek irányadóak az átalány jellegű kifizetésekre.

A Ptk. 6:78. § (1) bekezdésre és a 6:105. § (1) bekezdés a) pontra utalással vitatta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a részletfizetéssel nem érintett fogyasztók tekintetében a perindítási joga nem áll fenn. A tagállami implementált jogszabályszöveg ellentétes a 93/13/EGK tanácsi irányelv (továbbiakban: Irányelv) rendelkezéseivel. Az Irányelv nem a szerződés részévé váló szerződési feltételekre vonatkozik, hanem a tisztességtelen általános szerződési feltételek fogyasztóval szembeni alkalmazását tilalmazza. Az uniós szabályozást bemutatva részletesen kifejtette az ezzel kapcsolatos álláspontját. Véleménye szerint a Ptk. 6:105. § (1) bekezdés a) pontot úgy kellett volna értelmezni, hogy az ügyész jogosult az általános szerződési feltételek megtámadására, mivel azokat az alperes alkalmazza a fogyasztóval szemben anélkül, hogy a fogyasztó a feltételek elfogadásáról döntött volna. Az elsőfokú ítélet ezért ellentétes az Európai Unió Bíróság (a továbbiakban: EUB) álláspontjával. Az, hogy egyébként más eljárás keretében a fogyasztó érvényesítheti jogait, nem zárja ki azt a lehetőséget, hogy vele szemben a tisztességtelen általános szerződési feltétel megállapítása iránt is fel lehessen lépni. A fogyasztó bírósághoz fordulhat azzal, hogy a szerződési feltételek

nem részei az alperessel kötött szerződésnek, ezért az alperes arra nem alapíthat jogot. Hivatkozott a tényleges érvényesülés elvére (EUB C-35/22.) és arra, hogy a döntés meghozatalánál figyelembe kell venni az alapelvek érvényesülését is.

[5] A felperes a másodfokú bírósághoz a fellebbezési határidő lejártát követően 8. sorszám alatt benyújtott írásbeli nyilatkozatában a fellebbezését megváltoztatva elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan a korábbi fellebbezésével egyezően annak megváltoztatását kérte.

[6] A másodfokú bíróság anyagi pervezetés keretében közölt tájékoztatása alapján a felperes 2025. április 7-én kiterjesztette a keresetét az alperes által alkalmazott részletfizetési megállapodás (a továbbiakban részletfizetési megállapodás) és az ennek részévé vált alábbi feltételekre is:

- Tájékoztató 6.1. pont utolsó előtti bekezdésének utolsó két mondata: „Ellenkező megállapodás hiányában a díjat az információt kérő viseli. A Társaság jogosult az információt mindaddig visszatartani, amíg a díjat meg nem fizették.” (a továbbiakban: kereset1)

- Tájékoztató 7.1.1. pont utolsó mondata: „Ha Társaságunk a Kötelezettet sem írásban, sem egyéb módon nem éri el, sor kerülhet személyes felkeresésre is, - a Kötelezett ellenkező, igazolt kérése hiányában – munkaszüneti nap kivételével 8-20 óra közötti időszámban.”

- 7.1.2. pont utolsó mondata „Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy Társaságunk a követeléskezelési jogi szakaszában is törekszik az önkéntes teljesítés elősegítésére, így teljesítési megállapodás alkalmazására, melynek során ugyancsak igénybe vehet külső követeléskezelőket a személyes kapcsolatfelvétel kialakítására a követelés rendezése érdekében.”

- Tájékoztató 9.3. pont első két bekezdés: „Személyes kapcsolatfelvétel során az eljáró munkatársnak a Kötelezett részére be kell mutatni a Társaságunk által adott írásos megbízást, amely tartalmazza

- a) a megbízó, azaz Társaságunk nevét,

- b) címét,

- c) az ügyfélszolgálatok telefonos elérhetőségeit és

- d) az eljáró munkatárs nevét, valamint

- e) azt, hogy hatásköre milyen eljárási cselekményekre terjed ki.

Miután az eljáró munkatárs azonosította magát, úgy a Kötelezettet is be kell azonosítania a 10. pontban leírtak szerint és csak ezután lehet megkezdeni az érdemi ügyintézkedést.” (a továbbiakban a Tájékoztató 7.1.1. és 7.1.2. pont utolsó mondatai: és a 9.3. pont első két bekezdés együtt: kereset2)

- Részletfizetési megállapodások 4. pont utolsó két mondata: „Amennyiben kötelezett a tárgyhavi terhelési összesítőt a tárgyhónapon belül nem kapja meg, úgy azt köteles a cég1 felé haladéktalanul jelezni. Ennek elmulasztása ugyancsak a részletfizetési megállapodás megszűnését eredményezi.” (a továbbiakban: kereset3)

Előadta, hogy a kereset1-ben megjelölt mondatok önmagukban nem értelmezhetők, kizárólag az utolsó előtti bekezdés első két mondatával összefüggésben. Miután az elsőfokú ítélet részben megállapította a Tájékoztató 6.1. pont utolsó előtti bekezdés első két mondatának tisztességtelenségét, a kereset1-ben megjelölt feltételek nem felelnek meg a világosság és érthetőség követelményének, így sértik a Ptk. 6:103. § (2) bekezdést.

A kereset2-vel kapcsolatban utalt arra, hogy a Tájékoztató 9. pont első mondata szerint az alperes védi a fogyasztók személyhez fűződő jogait, és ennek megfelelően alakítja ki a kapcsolatfelvétel formáit. A személyes megkeresés útján történő kapcsolatfelvétel azonban

sérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, és - különös tekintettel a személyes megkeresés időintervallumára - súlyosan sérti a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésében kiemelten megjelölt jogokat. Általános szerződési feltétel esetében a Ptk. 2:42. § (3) bekezdése szerinti hozzájárulás sem jöhet szóba, így a feltétel alkalmazása folytán a jogsérelem fennáll. Önmagában ellentétes a jóhiszeműség és a tisztesség elvével az is, hogy az időintervallum megváltoztatása iránti igényt igazolni kell. A személyiségi jogok védelme nem áll összhangban a személyes kapcsolatfelvétel tájékoztató szerinti lehetőségével, mert azt semmi nem indokolja, és kizárólag az alperes érdekét szolgálja, ugyanakkor a fogyasztónak aránytalan sérelmet okoz a kapcsolatfelvétel egyéb módjaira is tekintettel.

A kereset³-t illetően kifejtette, hogy a támadott feltétel azért tisztességtelen, mert az alperes közbenső szerződésszegése esetén korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló jogait. A fogyasztó részletfizetési kötelezettsége teljesítésének az a feltétele, hogy az alperes közbenső írásbeli nyilatkozaton havonta feltüntesse és a terhelési összesítőn bemutassa a fogyasztónak a fizetendő törlesztő részlet összegét. Amennyiben elmulasztja, a Ptk. 6:150. § (1) bekezdés szerinti szerződésszegést követi el. A Ptk. 6:150. § (2) bekezdés alapján az egyik felet terhelő intézkedés vagy nyilatkozat elmulasztása kizárja a másik fél olyan kötelezettségének megszegését, amelynek teljesítését az intézkedés vagy nyilatkozat elmulasztása megakadályozza, így ebben az esetben kizárt a fogyasztó szerződésszegése. Az alperes ezért nem kötelezheti a fogyasztót a saját, szerződésszegő mulasztása okán bejelentésre és nem vonhatja meg a bejelentés elmulasztása esetén a fogyasztó jogosultságát a részletfizetésre, mert ezzel a fogyasztó jogszabályon alapuló jogait korlátozza. A részletfizetési szerződés kikötés szerinti megszűnése miatt a fogyasztónak kára is keletkezhet, amelynek érvényesítését a szerződési feltétel gyakorlatilag kizárja azzal, hogy a Ptk. 150. § (1) bekezdés ellenére határoz meg a fogyasztóval szemben olyan kötelezettséget, amely tartalmában az alperest mentesíti a közbenső szerződésszegésből eredő felelőssége alól. Álláspontjának alátámasztásaként hivatkozott a Ptk.-nak az ismertetett rendelkezésekhez fűzött magyarázatára azzal, hogy az alperes a támadott rendelkezéssel a saját közbenső szerződésszegése miatt ténylegesen kizárja a fogyasztó Ptk. 6:142. § első mondata szerinti igényérvényesítését.

[7] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes fellebbezésével és a kereset változtatással érintett részei helybenhagyására irányult.

Megismételte azt az álláspontját, hogy a teljesítési megállapodást nem kötő fogyasztókkal szemben nem jön létre olyan szerződés, amelynek részévé válhattak volna a keresettel érintett feltételek, így ebben a körben az általános szerződési feltétel alkalmazása kizárt.

A Hirdetményben feltüntetett költségek jogalapja a Ptk. 6:39. §, a 6:153. § és a 6:154. § (3) bekezdés. Az alperes előre megismerhetően és kiszámíthatóan határozta meg a költségeket, a fogyasztóvédelmi szabályok és az MNB által előírtak maradéktalan betartásával. Hivatkozott a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. és CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB törvény) 4. § (9) bekezdésre, a 43. § (2) bekezdés f) pontra és az MNB fogyasztóval szembeni követeléskezelési tevékenységről szóló 2/2019. (II. 13.) számú ajánlásra (a továbbiakban: ajánlás), amelynek a Hirdetmény megfelelt. Kiemelte, hogy az MNB különbséget tesz az alperestől kötelezően elvárt tájékoztatás, valamint az alperes által opcionálisan alkalmazott általános szerződési feltételek között.

A felperes érvelésével szemben hangsúlyozta, hogy nincs keresetösségi joga a felperesnek a teljesítési megállapodást nem kötő fogyasztók tekintetében, mert az ő esetükben szerződéskötés hiányában nem alkalmazzák ezeket a feltételeket. Kitért az uniós jog vertikális és horizontális hatályára azzal, hogy az Irányelvnek főszabály szerint nincs közvetlen hatálya. A felperes többletjogokat szeretne magának, aminek azonban nincs jogalapja. Részletesen

kitért a fellebbezés valamennyi pontjának vitatására, álláspontja szerint a Hirdetményben vitássá tett díjakra és költségekre vonatkozó rendelkezés is helyes.

Részletesen bemutatta és alátámasztotta a Hirdetményben feltüntetett és a felperes által vitássá tett ténylegesen felmerülő költségeket. A felperes ez utóbbi költségek felmerülését nem vitatta, és az elsőfokú bíróság sem tartotta szükségesnek a vitássá tett költségek felmerülésének további bizonyítását. Az alperes megjelölte azokat a jogszabályokat, amelyekben a költségek alapulnak, és hangsúlyozta, hogy az alperesnek az általa engedményezés útján megszerzett követelések érvényesítésével összefüggésben merülnek fel a költségei, amelyeket törvényi rendelkezés alapján jogosult érvényesíteni a kötelezettekkel szemben. Példálózó jelleggel felsorolta azokat az eseti döntéseket, ahol megállapították a költségek érvényesíthetőségét. Az elsőfokú bíróság részletesen levezette miért nem tisztességtelenek ezek a költségek, amelyek jogalapja nem csupán a Ptk. 6:154. § (3) bekezdés, hanem a már ismertetett 6:39. § és a 6:153. § is. Megjegyezte, hogy a piaci gyakorlat értelmében egy egyösszegű pénztartozás részletekben történő megfizetése nem tartozik a felek együttműködési kötelezettségi körébe, hanem ez egy szolgáltatás a kötelezett irányába. A Hirdetményből valamennyi költség esetében világos és érthető az átlagos fogyasztó számára, hogy miért kell fizetnie. A tértivevény kapcsán nem az ítélet iratellenes, hanem a felperes volt figyelmetlen. A felszólító levél 1.240 forintos költsége nemcsak 1.069 forint postaköltségből áll, hanem előállítási, feldolgozási és nyomdai előállítási költségekből tevődik össze. Kiemelte azt is, hogy a felperes nem indokolta meg az elsőfokú eljárás szabályszerűségének megsértésére, valamint az elsőfokú bíróság anyagi jogsértésére történő hivatkozását.

[8] Az alperes a másodfokú bíróságnak az anyagi pervezetés keretében közölt tájékoztatását és a felperes keresetváltoztatását követően kifogást nyújtott be az eljárás szabálytalansága ellen. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság megsértette a felülbírálati jogkörre, az anyagi pervezetésre és a kérelemhez kötöttségre irányadó Pp. 2. § (2) bekezdést, a 342. § (1) és (3) bekezdéseket és a 370. § (1)-(4) bekezdéseket. Kifejtette, hogy a Pp. 370. § (4) bekezdés és a Pp. 237. § (5) bekezdés együttes értelmezése alapján a másodfokú bíróság a fellebbezési kérelemhez nincs kötve, azonban a felek kérelme és jogállítása változatlanul köti. Állította, hogy az EUB-nak a másodfokú bíróság tájékoztatásában megjelölt ítéletei nem teremtenek felhatalmazást arra, hogy a kérelemhez kötöttség elvének megsértésével gyakorolja a felülbírálati jogkörét és az anyagi pervezetést. Így nem vizsgálhatta volna hivatalból a per tárgyát nem képező dokumentumok tisztességtelenségét. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság "elkészítette a felperes keresetmódosítását". Jogszabálysértő, hogy a másodfokú bíróság a részletfizetési megállapodásokat hivatalból általános szerződési feltételnek minősítette. A másodfokú bíróság megsértette az alperes jogorvoslathoz való jogát is, mert a felperes olyan szerződési feltételekre is kiterjesztette a keresetet, amelyeket az elsőfokú bíróság nem bírált el, ezért sérült az alperesnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt joga, de az eljárás sérti a Pp. 383. § (3) bekezdést is. Mindezek alapján a felperes fellebbezés-változtatása (kereset kiegészítése) a másodfokú eljárásban érdemben nem bírálható el. Az EUB C-472/10. számú ügyben hozott ítélete nem azt mondja ki, hogy a nemzeti bíróság hivatalból vizsgálhatja a szerződéses rendelkezéseket, hanem azt, hogy a későbbi alkalmazásuk elkerülése érdekében csak azokat vizsgálhatja hivatalból, melyekről már korábban megállapították, hogy tisztességtelenek, azonban ez az eset nem áll fenn. Hivatkozott az EUB C-168/05. számú ügyben hozott ítélet 24. és 39. pontjára azzal, hogy ez az ítélet sem támasztja alá, hogy a másodfokú bíróság jogosult hivatalból dönteni, és a nemzeti bíróság az uniós jogra hivatkozva nem hagyhatja figyelmen kívül a polgári perrendtartás szabályait. Ismertetette az EUB C-397/11. 27-30. és 38. pontjainak egyes részeit azzal, hogy a nemzeti bíróság csak akkor vizsgálhatja hivatalból egy ÁSZF tisztességtelen jellegét, ha erre a nemzeti (eljárási) jogszabály kifejezetten felhatalmazza. Ezáltal az uniós jog

nem érinti a tagállamok autonómiájába tartozó belső eljárási szabályokat, így a másodfokú bíróság nem jogosult az uniós jogra hivatkozva figyelmen kívül hagyni a Pp. szabályait. Hangsúlyozta, hogy az Irányelv 7. cikkének (2)-(3) bekezdése is kiemeli a nemzeti jogszabályok betartását és tiszteletben tartását. Megismételte, hogy az Irányelvnek főszabály szerint nincs közvetlen hatálya. Ismertette az EUB C-26/62., C-148/78. és a C-8/81. számú ítéletei indokolásának egyes részeit. Kiemelte az Irányelv 7. cikk (1) bekezdést annak kihangsúlyozásával, hogy a magánfelek közötti (horizontális) jogviszonyokban az EUB következetesen elutasítja az irányelvek közvetlen hatályát.

Előadta, hogy a felperes a másodfokú eljárásban a 8. sorszámú beadványban jogszabálysértő módon megváltoztatta a fellebbezését, és sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság ennek tárgyában nem hozott határozatot. Kifogásolta azt is, hogy nem értesítette az alperest az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett részeinek jogerőre emelkedéséről.

Álláspontja szerint a felperes keresetváltoztatása a Pp. 375. § (1) bekezdésbe ütközik. Emellett előadta, hogy a részletfizetési megállapodás általános szerződési feltételeinek minősítése határozott kereseti kérelem és jogi érvelés alapján egy külön jogvita tárgya lehet, és az alperes csak ezt követően kerül abba a helyzetbe, hogy az érdemi védekezését előadhassa, így kereset, érdemi védekezés és lefolytatott bizonyítási hiányában erről ebben az eljárásban érdemi döntés sem hozható.

[9] Az alperes alaki védekezésként megnevezett ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a felperesnek nincs keresetvédelmi joga a teljesítési megállapodást nem kötő fogyasztók tekintetében, ugyanakkor a Ptk. 6:105. § (1) bekezdése értelmében nem indíthat közérdekű keresetet a Részletfizetési megállapodásokkal kapcsolatban, mert azok nem minősülnek általános szerződési feltételnek. Ellenkérelmében kérte a felperes keresetváltoztatását érintő kereseti részek elutasítását, ezáltal a fellebbezési ellenkérelme változatlanul az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Elismerte, hogy az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem támadott és ezáltal jogerőre emelkedett rendelkezése folytán a Tájékoztató 6.1. pont utolsó előtti bekezdésének utolsó két mondata a megelőző két mondat nélkül értelmezhetetlen, így a részletfizetési megállapodást kötő fogyasztókat érintően törölni kell a Tájékoztatóból.

A Tájékoztató 7.1.1. és 7.1.2. pont utolsó mondatát, valamint 9.3. pont első két bekezdését illetően kiemelte, hogy az alperes által csak kivételes esetben alkalmazott követeléskezelési mód nem minősül tisztességtelennek. Az alperes a fokozatosság elvének, valamint a fogyasztók személyhez fűződő jogainak tiszteletben tartásával alakította ki ezt a gyakorlatot, mert a 7.1.1. pont szerint csak akkor kereshetik fel személyesen a fogyasztókat, ha se írásban, sem más módon nem elérhetők. Álláspontja szerint ezek a rendelkezések a fogyasztók érdekeit is szolgálják, mert a késedelemből eredő jogkövetkezmények és költségek elkerülésével az alperes költségén a fogyasztónak lehetősége nyílik otthonának elhagyása nélkül tájékozódni a tartozásáról, fizetési könnyítéssel élni vagy akár helyben rendezni tartozást. Ez egy jogszerű és széleskörben alkalmazott és elismert követeléskezelési eszköz, amely nem ütközik jogszabályba, ezért a hitelezőnek ez a joga nem korlátozható, és szinte valamennyi piaci szereplő alkalmazza. Az alperes arra is figyelemmel van, hogy munkaszüneti nap kivételével reggel 08:00 és este 20:00 óra között kezdeményezze a személyes kapcsolatfelvételt a fogyasztóval, akinek a kérelmére ettől is eltérhet. Az MNB törvény 43. § (2) bekezdés f) pont alapján az MNB több ajánlása is kifejezetten javasolja a személyes felkeresés lehetőségét, és az alperes az ezzel szemben támasztott minimumszabályoknak megfelel. Ismertette az MNB ehhez kapcsolódó ajánlásait. Álláspontja szerint a kikötések a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésre figyelemmel nem minősülnek tisztességtelennek, mert nem tartalmaz olyan szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket, amelyeket az alperes a fogyasztó hátrányára állapított meg. Az MNB ajánlásával kikötött

feltétel kizárja a jóhiszeműség és tisztesség egyidejű megsértését, ugyanakkor a személyes megkeresésre a fogyasztónak is lehetősége van az ügyfélszolgálati pontokon, ezért a kikötések nem egyoldalúak és indokolatlanok.

A Részletfizetési megállapodás nem minősül általános szerződési feltételnek, így feltételeinek tisztességtelensége eleve nem vizsgálható, ugyanakkor tartalmát tekintve nem tisztességtelen. A részletfizetési megállapodás keresettel érintett pontjának utolsó két mondata nem az alperes közbenső szerződésszegése esetén korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló jogait, mert nem az alperes, hanem a perben nem álló cég1 (a továbbiakban: Zrt.) állítja ki és küldi meg a terhelési összesítőt, melyet a fogyasztó a megállapodás megkötésével elfogad és tudomásul vesz. A terhelési összesítő az alapja a fogyasztó havi teljesítésének, amelynek a fogyasztó általi átvételéről az alperes nem szerez tudomást, így mindkét félnek kiemelt érdeke fűződik annak kézbesítéséhez, valamint, hogy ennek elmaradásáról az alperes értesüljön. Ennek hiányában a fogyasztó teljesítésének elmaradásából eredő jogkövetkezményeket alkalmazza, ami további költségekhez vezet. A Ptk. 6:62. § (1) bekezdésben szabályozott együttműködési kötelezettségére tekintettel elvárható a fogyasztótól, hogy ha nem kapja meg a terhelési összesítőt, erről mielőbb értesítse az alperest. A fogyasztó jogszabályon alapuló együttműködési kötelezettségének kikötése a fogyasztó jogát és jogos érdekét nem sérti, ugyanakkor a részletfizetési megállapodás nem az alperes közbenső szerződésszegése, hanem a fogyasztó együttműködési kötelezettségének megszegése esetén szűnik meg, ezért megalapozatlan a felperesnek az az állítása, hogy a rendelkezés korlátozza és kizárja a fogyasztó Ptk. 6:142. § (1) első mondatában foglalt igényérvényesítési jogát. A fogyasztó tartozásának részletekben történő teljesítése nem jogszabályon alapuló jog, hanem kedvezmény, és indokolt a fogyasztótól elvárni az együttműködési kötelezettség teljesítését, amely nem tisztességtelen.

[10] A felperes 2024. június 4-én átvette az írásba foglalt elsőfokú ítéletet, és a Pp. 365. § (6) bekezdésben előírt törvényi határidőn belül benyújtotta a fellebbezést, amely az elsőfokú ítélet keresetet elutasító részének megváltoztatására irányult. A bíróság kézbesítés útján közli a felekkel az ítéletet [Pp. 351. § (2) bekezdés], és a fellebbezés 15 napos határideje [Pp. 365. § (6) bekezdés] a közléstől veszi kezdetét. Az ítélet elleni fellebbezési határidő abban az esetben is a kézbesítéstől számított 15 nap, ha az írásba foglalt ítélet nem tartalmazza a Pp. 346. § (1) és (3) bekezdés szerint a perorvoslatról történő tájékoztatást, azonban a fellebbezési határidő elmulasztása adott esetben igazolási kérelemmel orvosolható. A felperes már jóval az ítélet elleni fellebbezési határidőn túl terjesztette elő a 8. sorszámú beadványt, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet teljes hatályon kívül helyezését kérte. A felperes igazolási kérelmet nem nyújtott be, így beadványának tartalma a Pp. 375. § (1) bekezdésbe ütköző fellebbezés változtatásnak minősül, mert a hatályon kívül helyezés iránti kérelemmel az elsőfokú ítéletnek azokra a részére is ki kívánta terjesztetni a fellebbezést, amelyet a Pp. 365. § (6) bekezdésben előírt határidőn belül előterjesztett fellebbezése nem érintett. A meg nem engedett fellebbezés változtatás érdemi elbírálása azonban a Pp. 375. (1) bekezdés alapján eljárási akadályba ütközi.

[11] A perorvoslatról történő tájékoztatás pótolható, és az elsőfokú bíróság az ügy érdemét nem érintő kisebb súlyú eljárási szabálysértést a 20. sorszámú végzéssel orvosolta, ezért sem ebből, sem más okból nem áll fenn olyan orvosolhatatlan formai hiányosság, amely miatt az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan lenne, következésképpen a Pp. 380. § c) pont sem alkalmazható.

[12] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú ítéletnek a részbeni megváltoztatás iránti fellebbezéssel nem érintett – a részletfizetési

megállapodásokban alkalmazott Tájékoztatónak a 6.1. pont utolsó előtti bekezdésének első két mondata, a 6.3. pont első bekezdésének 1. mondata, a 9. pont utolsó mondatának „egy alkalommal” kitétele, valamint a 12. pont 3. bekezdés tisztességtelenségének megállapítását tartalmazó – részei a Pp. 358. § (1) bekezdés értelmében jogerőre emelkedtek, és a részjogerőt a másodfokú bíróság anyagi pervezetése sem oldhatja fel.

[13] A felperesnek az elsőfokú ítélet megváltoztatása iránti fellebbezése nagyobb részben alapos.

[14] Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikke szerint kezdeményezett és az EUB által meghozott ítéletnek olyan normatív hatálya van, amely más ügyben is joghatást fejt ki, ezért a jelen perben is alkalmazni kell a szintén közérdekű keresettel indított polgári peres eljárásban feltett egyes kérdések megválaszolását tartalmazó EUB C-472/10. számú ítéletet. A EUB – visszautalva az EUB C-168/05. számú ügyben hozott ítélet 38. pontjára – az EUB C-472/10. számú ítélet 41. pontjában kiemelte, hogy a fogyasztóknak az Irányelv által biztosított védelem alapját alkotó közérdek indokolja, hogy a bíróság hivatalból köteles vizsgálni valamely szerződéses feltétel tisztességtelen jellegét. A EUB C-397/11. számú ügyben meghozott ítélet 42. pontja alapján a másodfokú bíróság jogosult az elsőfokú eljárás adataiból egyértelműen megállapítható valamennyi semmisségi okot vizsgálni. Az Irányelv által előírt védelem teljes hatékonysága azt követeli meg, hogy a feltétel tisztességtelen jellegét hivatalból észlelő nemzeti bíróság ezen észlelésből minden következtetést levonhasson. Az a lehetőség, hogy a bíróság a feltételek tisztességtelenségét hivatalból vizsgálja, megfelelő eszköz annak elősegítésére, hogy az Irányelv 7. cikkében szereplő cél elérhetővé váljon, és a nemzeti bíróságnak minden, a nemzeti jog értelmében a feltétel tisztességtelen jellegének észleléséből eredő következtetést le kell vonni annak biztosítása céljából, hogy a tisztességtelen feltétel ne jelentsen kötelezettséget a fogyasztóra nézve (EUB C-397/11. 41. pont). A felperes a Ptk. 6:105. § (1) bekezdés a) pontjában írt felhatalmazás alapján a saját nevében, de a fogyasztók érdekében indított keresetet, és a bíróság a közérdekű kereset alapján a tisztességtelen általános szerződési feltétel érvénytelenségét az annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal állapítja meg [Ptk. 6:105. § (2) bekezdés], ezért az Irányelvben megfogalmazott célok a szélesebb fogyasztói kört érintő döntés hatálya folytán fokozottan és hatékonyabban érvényesülnek, mint az egyedi jogviták elbírálásánál.

[15] Az Irányelv által a tisztességtelen feltétel szankcionálása tekintetében előírt védelem tényleges érvényesülésének biztosítására irányuló kötelezettséget illetően azonban a másodfokú bíróságnak az is feladata, hogy a lehető legteljesebb mértékig úgy alkalmazza az eljárási szabályokat, hogy elérje az Irányelv 6. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredményt (EUB C-397/11. 53. pont). Minden feltétel tisztességtelen jellegének észleléséből eredő következményt le kell vonnia annak biztosítása céljából, hogy az ne jelentsen kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ezzel az értelmezéssel nem ellentétes a tagállamok eljárási és intézményi autonómiája (EUB C-40/08. 59-60. pontok). Mindezek mellett az EUB arra is felhívta a figyelmet, hogy ha a fogyasztó az erről történő tájékoztatást követően nem kíván hivatkozni a tisztességtelen jellegre és a kötelező erő hiányára, a nemzeti bíróságnak az Irányelv alapján nem kell mellőznie a feltétel alkalmazását (EUB C-243/08. 33. és 35. pontok). Ebből következik az is, hogy a nemzeti jogszabályok szerint zajló bírósági eljárás jellegzetességei nem jelenthetnek olyan tényezőt, amely érintheti az Irányelv rendelkezései alapján a fogyasztókat megillető jogvédelmet (EUB C-243/08. 34. pont).

[16] Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van [Pp. 2. § (2) bekezdés], és az ítélet a közérdekű perekben sem terjedhet túl a kereseti kérelmen [Pp. 342. § (1) bekezdés], ugyanakkor a Pp. 370. § (1) bekezdés szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, annak korlátai között gyakorolja. Az alperes azonban figyelmen kívül hagyta, hogy az EUB által értelmezett fogyasztóvédelmi szabályoknak megfelelően a Pp. a másodfokú eljárásban is megteremti az Irányelv Ptk.-ban implementált anyagi jogi rendelkezései alkalmazásának eljárási lehetőségét.

[17] Ha a fél erre a fellebbezésében nem hivatkozott, az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének hiányosságát a másodfokú bíróság csak akkor veheti figyelembe, ha ezt a felek tudomására hozza [Pp. 370. § (4) bekezdés], és az ezzel kapcsolatos minden további eljárási cselekmény a fellebbező fél nyilatkozatától függ. Ha a másodfokú bíróság a fellebbező kérelmére az anyagi pervezetés hiányosságait figyelembe veszi, a Pp. 369. § (4) bekezdés alapján megnyílik az eljárási jogosultsága a saját anyagi jogi álláspontja szerint helyesnek ítélt anyagi pervezetés és az ezzel összefüggő intézkedések megtételére, és az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére önmagában nem szolgálhat alapul, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével nem ért egyet [Pp. 384. § (1) bekezdés].

[18] A fentiek alapján a másodfokú bíróságnak a Pp. 369. § (4) bekezdés folytán a Pp. 364. § szerint irányadó 237. §-ban előírtak szerint kell elvégezni az általa helyesnek tartott anyagi pervezetést, és a Pp. 237. § (3) bekezdés b) pont alapján jogosult a hivatalból figyelembe vehető tényeket a felek tudomására hozni. A fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés részcélú szerződésé váló szerződési feltétel tisztességtelensége olyan jogi (joghatást kiváltó) tény, amely a Ptk. 103. § (3) bekezdés alapján semmis, és a semmisséget a bíróság Ptk. 6:88. § (1) bekezdés szerint hivatalból észleli. Következésképpen a másodfokú bíróság a Pp. 237. § (3) bekezdés b) pont értelmében köteles ezt a felek tudomására hozni, amely megteremti az eljárási jogi lehetőségét az ezzel összefüggő kereset-, illetve ellenkérelem-változtatásnak [Pp. 373. § (5) bekezdés]. Mindezekre tekintettel a Pp. a másodfokú eljárásra is kiterjedő lehetőséget biztosít az EUB ismertetett ítéleteiben előírtak alkalmazására, ezért az alperes alaptalanul kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság az uniós jogra hivatkozással figyelmen kívül hagyta a Pp. szabályait.

[19] Miután a felek nyilatkozata és az eljárás szükség szerinti kiegészítése folytán az elsőfokú eljárásnak az ügy érdemi eldöntését befolyásoló hibája orvosolható volt, a Pp. 381. § alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének a keresetváltogatás folytán sem álltak fenn az eljárási feltételei, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (4) bekezdésben foglalt felülbírálati jogkörének gyakorlását követően a Pp. 384. § (2) bekezdés ab) pont alapján érdemben bírálta el a megváltoztatott keresetet.

[20] A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a felperes igényérvényesítési jogosultsága kizárólag azokra az általános szerződési feltételekre terjed ki, amelyekre nézve megállapítható, hogy az alperes és a fogyasztók közötti szerződések részcélú válhatnak. Nem vitás tény, hogy az alperes követeléskezelési tevékenységet végző gazdasági társaság, aki engedményezés útján érvényesíti a fogyasztókkal szembeni követeléseket, így kizárólag a követeléseket, az annak teljesítését elősegítő és annak érvényesítéséhez kapcsolódó jogokat, a követelés biztosítékait, valamint a kamatköveteléseket szerezheti meg [Ptk. 6:193. § (1) és (3) bekezdés]. Ezeknek a jogoknak az átszállásával az alperes és a fogyasztók között újabb szerződéses jogviszony nem jön létre, a fogyasztó az engedményezővel megkötött szerződés alapján köteles a Ptk. 6:198. § szerinti teljesítési utasításnak megfelelően az alperesnek teljesíteni, amelynek következtében – újabb

szerződéskötés nélkül – a Tájékoztató és a Hirdetmény kikötései sem válhatnak a fogyasztói szerződés részévé, és arra vonatkozó adat a perben nem merült fel, hogy megismerve ezeknek a feltételek tartalmát, a részletfizetési megállapodással nem érintett fogyasztók azokat elfogadták [Ptk. 6:78. § (1) bekezdés]. Amennyiben az alperes szerződéses jogviszony hiányában egyoldalúan mégis alkalmazza a fogyasztókkal szemben az érintett feltételeket, eljárásának jogkövetkezményeit nem az általános szerződési feltételekre irányadó szabályok szerint kell levonni, így a felperes fellebbezésének ez a része nem alapos.

[21] A kifejtett indokokból következik, hogy a másodfokú bíróság a részletfizetési megállapodások 2. pontjának figyelembevételével bírálta el a felperes keresetét, amely alapján a kötelezett a megállapodás aláírásával magára nézve kötelező érvényűnek fogadta el a Tájékoztató és az annak részévé vált Hirdetmény tartalmát. Ezáltal a Részletfizetési megállapodás, a Tájékoztató és a Hirdetmény együttesen alkotják a Részletfizetési megállapodást megkötő fogyasztók és az alperes között létrejövő szerződéses jogviszony tartalmi elemeit. Ebből következik, hogy a Tájékoztató és a Hirdetmény nem tekinthetők a Részletfizetési megállapodástól független fogyasztói szerződésnek, amelyek kikötései a Részletfizetési megállapodás kikötéseinek értékelése nélkül elbírálhatók. Figyelemmel arra, hogy az ismertetett indokok alapján a bíróságnak a teljes fogyasztói szerződés valamennyi kikötésére kiterjed a tisztességtelenség jogkövetkezményeinek érvényesülését biztosító eljárási kötelezettsége, az alperes alaptalanul kifogásolta a Részletfizetési megállapodások egyes rendelkezéseinek elbírálását.

[22] A Tájékoztató 6. pontja különböző alcímekre bontva tartalmazza az alperes által felszámítható díjak és költségek szabályait. A 6.1. pont ismerteti a követeléskezeléssel felszámított díjak és költségek rendelkezéseit. Az 1. bekezdés szerint az alperes a jogszabályok által meghatározott kamat- és költségszámítást, valamint a jogszabályokban meghatározott olyan költségeket és díjakat alkalmazza, amelyek a követeléskezelési tevékenység végzéséhez adminisztratív költségeket nem foglalnak magukban, egyúttal jelezte, hogy a „mindenkori” hatályos Hirdetménye a honlapon található. A 3. bekezdés 4 a)-d) pontban sorolja fel a díjakat és a költségeket, amelyeknél az alapjogviszony szerint felszámítható díjak és a kamatok mellett csak a Részletfizetési megállapodás alapján kikötött díjakat és költségeket tüntette fel. Ehhez képest a Részletfizetési megállapodások csupán a kötelezettnek azt a kijelentését tartalmazzák, hogy a felszámítható díjakról és költségekről tudomással rendelkezik.

A Tájékoztatónak ebből a részéből az észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó kizárólag arra a következtetésre juthat, hogy a Részletfizetési megállapodásban kikötött díjakon felül a Hirdetmény csak a jogszabályokban meghatározott költségekről ad tájékoztatást, különös tekintettel arra, hogy az alperes ebben az alpontban kijelentette, hogy a követelés érvényesítésével összefüggésben az adminisztratív költségek nélkül csak a „közvetlenül felmerülő igazolt és indokolt” költségeket terheli a fogyasztóra. A Részletfizetési megállapodások ugyanakkor a díjak mértékéről valamennyi fogyasztóra egyaránt irányadó általános szerződési feltételt nem tartalmaznak, így a 6.1. pont alapján csak arra a következtetésre lehet jutni, hogy a jogszabályban meghatározott költségeken túl az alperes csak a Részletfizetési megállapodásban egyedileg feltüntetett, közvetlenül felmerülő, igazolt és indokolt díjakra tart igényt. Erre tekintettel a részletfizetési megállapodással érintett fogyasztókra irányadó általános szerződési feltételeik a Hirdetménynek csak azokra a részére terjedhetnek ki, amelyeket jogszabály meghatároz, ugyanakkor a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint a felperes által megjelölt egyetlen költség sem tartozik ebbe a körbe, emellett a Hirdetmény ezeknél a költségeknél nem is tartalmaz jogszabályi utalást.

[23] A Hirdetmény tartalmára ezen túl a Tájékoztató 6.3. pontja utal, amely egyértelműen az egyoldalú díjmódosítás keresettel nem érintett feltételeit érinti. A 6.3. pont

szerint „A díjak mértékét jogszabály, illetőleg a Részletfizetési megállapodás határozza meg. Az egyes szerződésekben meghatározott díjak mértékét csak a szerződésben vagy jogszabályban meghatározott módon lehet megváltoztatni”. Ehhez képest az utolsó mondat kategorikusan kijelenti, hogy az áthárított – „nem jogszabályok által meghatározott” – költségeket a Hirdetmény sorolja fel.

[24] A fentiek alapján a Tájékoztató és a részletfizetési megállapodás azt a látszatot kelti, hogy a Hirdetményben felsorolt – a részletfizetési megállapodáshoz kapcsolódó és nem jogszabály által meghatározott – költségek is irányadóak lehetnek a fogyasztóval létrejött szerződéses jogviszonyra, ezért – a 6.1. pont ismertetett kikötéseire figyelemmel – valójában nem érthető, hogy ezzel szemben milyen szerződéses vagy jogszabályi alapon jogosult az alperes az esetileg ténylegesen felmerült és igazolt költségek helyett a Hirdetményben felsorolt költségeket felszámítani, és a Tájékoztatóban a Hirdetményre történő utalásnak végülis milyen funkciója van. A Ptk. 103. § (2) bekezdés alapján a feltétel tisztességtelen voltát önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem egyértelmű. Ennek a követelménynek csak az a feltétel felel meg, amelynél a fogyasztó egyértelműen átlátja a kötelezettségeit, annak indokaival együtt, és az esetleges mulasztásának gazdasági következményeit világosan fel tudja mérni. A másodfokú bíróság mindezek alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a Hirdetményben feltüntetett költségeket illetően a felperes fellebbezésében előadott okok miatt jogszabálysértő, mert a Hirdetmény 1., 2., 4., 6., 7., 8., 9., 13. és 14. sorában megjelölt költségek felszámításának lehetősége és alkalmazása az ismertetett indokok miatt a részletfizetési megállapodásokat megkötő fogyasztók szerződéseiben nem átlátható, ezért a Ptk. 103. § (2) bekezdés alapján tisztességtelen, és a Ptk. 103. § (3) bekezdés értelmében semmis.

[25] Az Irányelv 6. cikk (1) bekezdés szerint a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és a szerződésnek úgy kell hatályban maradnia, hogy az ne váltson ki kötelező joghatásokat a fogyasztóra, azonban a bíróság a feltétel tartalmát nem módosíthatja. A szerződésnek főszabály szerint úgy kell fennmaradnia, hogy csak a tisztességtelen feltételek elhagyása tekintetében módosuljon, ha a belső jogszabályok értelmében a szerződés jogilag ilyen módon fennmaradhat (EUB C-421/14. 71. pont). Ha a feltétel egymással összefüggő és el nem választható kikötéseket tartalmaz, a feltétel csupán egyes kikötéseinek elhagyásával a fennmaradó rész a szerződés egésze szempontjából átláthatatlan. Az elsőfokú ítélet fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése megállapította a Tájékoztató 6.1. pont utolsó előtti bekezdés első két mondatának tisztességtelenségét, ezért a felperes alappal hivatkozott arra, hogy a keresetl-ben megjelölt mondatok önmagukban nem értelmezhetők, amit az alperes is elismert. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy a Tájékoztató 6.1. pont utolsó előtti bekezdésének utolsó két mondata nem felel meg a világosság és érthetőség követelményének, következésképpen a Ptk. 6:103. § (2)-(3) bekezdés értelmében tisztességtelenek, ezért semmisek.

[26] A Tájékoztató a fogyasztóval való kapcsolattartás több formáját is szabályozza. A telefonos és írásbeli megkeresés mellett – ezek eredménytelensége esetén – felhatalmazza az alperest a fogyasztó személyes felkeresésére is munkaszüneti nap kivételével 8-20 óra között (Tájékoztató 7.1.1. pont utolsó bekezdés utolsó mondat és 9.3. pont). Emellett a személyes kapcsolatfelvétel kialakítására igénybe vehet „külső követeléskezelőket” is (Tájékoztató 7.1.2. pont).

[27] Az alperes olyan fogyasztókkal köt részletfizetési megállapodásokat, akik a szerződéskötés időpontjában a blanketta tartalma alapján nyilvánvalóan tisztában vannak lejárt a tartozásukkal, és azzal is, hogy a szerződésben vállalt kötelezettségük megszegése a szerződés megszűnéséhez és ezáltal a tartozás egyösszegben történő teljesítéséhez vezethet. A

telefonos és írásbeli megkeresés eredménytelensége esetén arra is számíthatnak, hogy az alperes bírósági úton, a polgári peres eljárás garanciális keretei között érvényesíti velük szemben a követelést, amelynek végső soron bírósági végrehajtás útján szerezhet érvényt. A bírósági végrehajtási eljárás a közhatalom gyakorlásával együtt járó és az igazságszolgáltatás rendjéhez kapcsolódó állami funkció, amelynél az állami kényszer elsősorban az adós vagyoni jogait korlátozhatja, és a törvény által meghatározott keretek között csak kivételesen érintheti a személyiségi jogait [a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. (a továbbiakban: Vht.) 5. § (2) bekezdés]. A bírósági ítéletek és más bírósági határozatok végrehajtásakor a végrehajtó mint az állami közhatalom gyakorlásával felruházott személy megjelenhet az adós lakásánál, de az adós ekkorra a bírósági eljárás garanciális keretei között egy lehetséges jogvita lezárását követően a jogszabályok alapján köteles túrni a személyiségi jogainak a végrehajtási kényszerrel okozott esetleges korlátozását.

[28] A magánélet és a magánlakás zavartalanságához és a jóhírnévhez való jog a Ptk.-ban nevesített olyan személyhez fűződő jogosultságok, amelyeket a törvény abszolút hatállyal, mindenkiel szemben védelemben részesít [Ptk. 2:43. § b) és d) pont], míg a 2018. évi LIII. törvény 10. § (1) bekezdés külön jogi védelemben részesíti az otthon nyugalma, amelynek tiszteletben tartása érdekében az otthont mint a magánélet, családi élet színterét fokozott védelem illeti meg. A követeléskezelő közhatalmi jogosultságokkal nem rendelkezik, és a fogyasztók személyes adatait csak a saját tevékenységi körén belül célhoz kötötten használhatja fel (az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 4. §), ugyanakkor a követelés behajtásához fűződő vagyoni érdeke sem járhat a fogyasztók magánéletének, személyiségi jogai korlátozásával. A jogszerűen kezelt személyes adatokat csak arra használhatja fel, hogy a fogyasztót felhívja a kötelezettségei teljesítésére, és ennek eredménytelensége esetén a Vht. szabályai szerint végrehajtást kezdeményezzen. A telefonos és írásbeli megkeresés kellő lehetőséget nyújt a tartozás bírósági eljárást megelőző rendezésére, azonban a követelés érvényesítéséhez fűződő polgári jog és a fogyasztó személyes adatainak a szerződés szerinti kezelése nem biztosít felhatalmazást az adós otthonának felkeresésére és ezáltal az adós és a vele együtt élő személyek magánéletének megzavarására. Számtalan oka lehet, hogy a bírósági eljárás előtt az egyéb kapcsolattartási lehetőségek nem vezetnek eredményre (pld. kizárólag a fogyasztó magánéletét érintő tartós távollét vagy kórházi kezelés), ami nem jelentheti azt, hogy a fogyasztónak a polgári jogi szerződésből eredő lehetséges kötelezettségei miatt a bírósági eljárásban biztosított garanciák hiányában el kell fogadni a személyiségi jogainak korlátozását azzal, hogy a követeléskezelőt a magánlakásába beengedje. A követeléskezelő pusztán megjelenése eleve alkalmas arra, hogy – egy esetleges bizonytalan kimenetelű bírósági jogvitát megelőzően – mások (pld. családtag, lakótársak) előtt kedvezőtlenül, olyan személyként tüntesse fel a fogyasztót, akit személyesen is fel kell keresni amiatt, mert nem fizeti meg a közüzemi számláit.

[29] Annak megállapításához, hogy valamely feltétel a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz-e elő a fogyasztó kárára, különösen a nemzeti jognak a felek ezirányú megállapodása hiányában irányadó szabályait kell figyelembe venni. Ilyen összehasonlító vizsgálat alapján ítélni lehet a nemzeti bíróság, hogy adott esetben a szerződés mennyiben hozza a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe a fogyasztót (EUB C-226/12. 68. pont).

[30] Az ismertett törvényi rendelkezésekre figyelemmel megállapítható, hogy a Tájékoztató érintett kikötései mint általános szerződési feltételek a személyes felkeresés gyakorlásának szabályozása és az egyedi körülmények mérlegelése nélkül az alperesnek többletjogokat biztosít, amelyhez az otthon és ezáltal magánélet megzavarását is befolyásoló személyes felkeresés lehetősége a fogyasztó törvényben biztosított – emellett az Alaptörvény

által is védett – személyiségi jogait indokolatlanul korlátozhatja. Mindezekre tekintettel minden esetben egyedi mérlegelést igényel az érintett fogyasztónak a Ptk. 2:42. § (3) bekezdés szerinti hozzájárulása, amelynek jogalapját tisztességes eljárás esetén kizárólag az teremtheti meg, ha a fogyasztó a hozzájárulás egyoldalú visszavonásának lehetőségére is kiterjedő megfelelő tájékoztatást követően saját életkörülményeit felmérve egyedi megtárgyalás és megfontolás után dönt annak engedélyezéséről.

[31] Az Irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig információs szintje tekintetében, amely helyzet az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásához vezet, anélkül, hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát (EUB C-240/98.-C-244/98. 25. pont). A részletfizetési megállapodás aláírása nem biztosít lehetőséget a fogyasztónak arra, hogy a személyes körülményeit felmérve egyedi megtárgyalás útján mérlegelje magánlakásának a követeléskezelő általi felkeresését, ezért a szerződés részévé váló Tájékoztatónak a személyes felkeresést kapcsolatfelvételi módként tartalmazó rendelkezései mint általános szerződési feltételek a fogyasztó személyiségi jogait a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul korlátozza, így a Ptk. 6:103. § (1) bekezdés értelmében tisztességtelenek és ezáltal a Ptk. 6:103. § (3) bekezdés szerint semmisek. Miután az alperes követelésvásárlással és azok behajtásával üzletszerűen foglalkozó professzionális pénzügyi intézmény, nyilvánvalóan nem vethető össze a fogyasztók magánlakásának felkeresése azzal a lehetőséggel, hogy a fogyasztók nyitvatartási időben felkereshetik az alperes által kifejezetten erre a célra fenntartott ügyfélszolgálatot, ezért a másodfokú bíróság az alperesnek ezt a hivatkozását sem tudta figyelembe venni.

[32] Az MNB törvény 13. § (2) bekezdés i) pont alapján az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa által kiadott – az alperes részéről több alkalommal hangsúlyozott –, az MNB jogalkalmazási gyakorlatának alapjait ismertető ajánlás az MNB felügyelete alá tartozó személyekre és szervezetekre nézve sem rendelkezik kötelező erővel. Mindezek mellett az ajánlás nem az általános illetőleg az egyedi megtárgyalást igénylő szerződéses feltételek alkalmazásának szempontjaira nyújt iránymutatást, hanem az adósokkal történő kapcsolatfelvétel általános elvárásait tartalmazza, amely önmagában nem áll ellentmondásban a követeléskezelő és a fogyasztó polgári jogi jogviszonyában a Tájékoztató mint általános szerződési feltétel Ptk. 103. § (1) bekezdés szerinti tisztességtelenségének megállapításával.

[33] Az Irányelv 3. cikkének (2) bekezdése szerint egy szerződési feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt már előzetesen megfogalmazták és ezért a fogyasztó nem tudta befolyásolni annak tartalmát, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében, és az a tény, hogy egy feltétel bizonyos elemeit vagy egy kiragadott feltételt egyedileg megtárgyaltak, nem zárja ki ennek a cikknek az alkalmazhatóságát a szerződés többi részére, ha a szerződés átfogó megítélése arra enged következtetni, hogy a szerződés mégiscsak egy előre kidolgozott szabványszerződés. A Ptk. ennek megfelelő fogalom meghatározása szerint általános szerződési feltételnek minősül az a szerződési feltétel, amelyet az alkalmazója több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg [Ptk. 6:77. § (1) bekezdés]. Az általános szerződési feltételnek nem az a fogalmi feltétele, hogy azt több szerződésben alkalmazzák is, elegendő, ha a fél egyoldalúan és azzal a céllal határozza meg, hogy több szerződésben használni kívánja. Emellett annak sincs jelentősége, hogy a szerződésnek vannak olyan rendelkezései, amelyeknek a szerződéstervezet előre vetített tartalmából értelemszerűen következik, hogy a felek azt még egyedileg megtárgyalják. Az alperes saját nyilatkozata szerint a benyújtott blankettáktól eltérő tartalmú részletfizetési megállapodásokat nem dolgozott ki, és minden esetben ezeket a

szerződés tervezetek küldik ki a fogyasztónak, így kétség sem fűződhet ahhoz, hogy a részletfizetési megállapodásoknak a személyes, valamint a hátralék összegével kapcsolatos egyedi adatokon túlmutató előre megfogalmazott részei általános szerződési feltételnek minősülnek. A részletfizetési szerződések – a társasházközösséget együttesen érintő, illetőleg ahhoz kapcsolódó 2 blankettát kivéve – eltérő sorszámmal (3. vagy 4. pontok utolsó 2 mondata) kivétel nélkül szó szerint tartalmazzák a kereset³ tárgyát képező általános szerződési feltételt.

[34] Ez a kikötés a részletfizetési megállapodás megszűnésének jogkövetkezményét fűzi ahhoz az esethez, ha a fogyasztó nem értesíti “haladéktalanul” az alperest a terhelési összesítő megküldésének elmulasztásáról.

[35] Nem helytálló az alperesnek az a védekezése, hogy nem az alperes állítja ki és küldi meg a fogyasztóknak a terhelési összesítőt, hanem a Zrt., és figyelembe kell venni, hogy az alperesnek kiemelt érdeke, hogy értesüljön a mulasztásról. Ezzel szemben a részletfizetési megállapodások is tartalmazzák, hogy a Zrt. az alperes függő ügynöke, amely a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 6. § (1) bekezdés 90. pont b) alpontnak megfelelően az alperessel kötött megbízási szerződés alapján végzi a közvetítői tevékenységét, ezért a fogyasztókkal létrejött polgári jogi szerződés szempontjából a Ptk. 6:129. § (1) bekezdés értelmében közreműködőnek minősül. Magatartásáért az alperes úgy felel, mintha maga járt volna el [Ptk. 6:148. § (1) bekezdés], mely felelősség egyébként a fogyasztói szerződések általános szerződési feltételeiben nem is zárható ki [Ptk. 104. § (1) bekezdés h) pont]. Mindezekre tekintettel a feltétel tartalmának értékelésénél nincs érdemi jelentősége, hogy nem az alperes, hanem a Zrt. mulasztása folytán köteles a fogyasztó bejelenteni, hogy nem kapta meg a terhelési összesítőt. A felek jogviszonyának alapja a szolgáltatóval megkötött közszolgáltatási szerződés (Ptk. 6:256. §), amelyeknél az egyes közszolgáltatási szerződésre irányadó jogszabályok szerint az ehhez szükséges speciális szakismerettel rendelkező szolgáltató számítja ki a fogyasztó díjfizetésének pontos adatait, és a számlázás alapjául szolgáló adatok feltüntetésével megküldi a fogyasztónak. A részletfizetési megállapodások általános szabályai szerint folyamatos számlázás esetén a szerződésben kikötött lejárt egyes részleteket a Zrt. az aktuális díjszámlákhoz kapcsolódó terhelési összesítón tünteti fel, ami nyilvánvalóan azt jelenti, hogy a fogyasztó is csak akkor, annyiban és olyan módon tudja teljesíteni a szerződést, ha tudomást szerez a tárgyhavi fizetési kötelezettségét tartalmazó terhelési összesítő tartalmáról. A terhelési összesítő közlése ezért – ahogy azt a felperes a keresetben kifejtette – az alperes olyan intézkedésének minősül, amely szükséges ahhoz, hogy a fogyasztó a szerződésből eredő kötelezettségeit megfelelően teljesíthesse, így ennek elmulasztása kizárja a másik fél olyan kötelezettségének megszegését, amelynek teljesítését az intézkedés vagy nyilatkozat elmulasztása megakadályozza [Pp. 6:150. § (2) bekezdés], ami ebben az esetben azt jelenti, hogy a fogyasztó nem eshet fizetési késedelembe.

[36] A részletfizetési megállapodás megszegésének legsúlyosabb jogkövetkezménye a szerződés megszűnése, hiszen a már lejárt követeléseket érintő tartozáselismerést is magában foglaló megállapodás megszűnésével a fogyasztó a részletfizetés kedvezményével érintett elismert tartozását egyösszegben köteles megfizetni. Ehhez képest értékelhető, hogy a részletfizetési megállapodás megszűnési feltételként szabályozza azt az esetet, ha a fogyasztó – bár maga nem eshet késedelembe – nem értesíti az alperest a saját szerződésszegéséről [Ptk. 6:150. § (1) bekezdés]. Az alperes állítása szerint a részletfizetési megállapodásnak ez a rendelkezése a fogyasztó együttműködési kötelezettsége megsértésének jogkövetkezménye. A terhelési értesítő megküldése a fentiek alapján valóban lényeges körülmény, azonban annak teljesítése az alperes kötelezettsége, így a Ptk. szabályai alapján a fogyasztó tájékoztatásának hiányában is elsősorban az alperes kötelezettsége a teljesítés akadályainak elhárítása. A

kikötés az alperes szerződésszegésének esetére a fogyasztó tájékoztatásának hiányához valójában a fizetési késedelem legsúlyosabb jogkövetkezményeit fűzi, amellyel a fogyasztónak jelentős hátrányokat okozva végső soron mentesíti magát a Ptk. 150. § (1) bekezdésben szabályozott közbenső szerződésszegés jogkövetkezményei alól.

[37] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság egyetértett a felperessel, hogy a kikötés a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára, és nem várható el, hogy a fogyasztó ezt a feltételt egyedi tárgyalást követően elfogadja. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy a kereset3-ban megjelölt szerződési feltételek a Ptk. 6:103. § (2)-(3) bekezdés értelmében tisztességtelenek, ezért semmisek.

[38] A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság érdemi döntése a felperes által előadott okokból részben jogszabálysértő, ezért a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján – figyelemmel a Pp. 384. § (2) bekezdés a) pontra is – a rendelkező résznek megfelelően részben megváltoztatta, egyúttal rendelkezett a Ptk. 6:105. § (2) bekezdésnek megfelelő tartalmú közlemény közzétételéről, míg azokra a fogyasztókra nézve, akik az alperessel nem kötöttek részletfizetési megállapodást, a keresetet elutasító rendelkezést helybenhagyta.

[39] Az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán az elsőfokú eljárás tárgyát alkotó keresetek alapján a másodfokú eljárás eredményéhez képest sem volt számottevő különbség a felek pernyertességének arányában, mert a felperes csak a részletfizetési megállapodással érintett fogyasztói csoport tekintetében minősül pernyertesnek, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú perköltséget tartalmazó rendelkezéseket is helybenhagyta.

[40] A Ptk. 6:105. § (2) bekezdés szerint a közlemény tartalmáról és a közzététel módjáról a bíróság dönt, amelyre a felperes csupán indítványt tehet. Az érintett fogyasztók szélesebb körű tájékoztatása céljából indokolt a közleménynek egy országos napilapban történő egyszeri közzététele is, ugyanakkor egy adott honlap címe változhat, ezért az ítélet egyértelmű végrehajthatósága érdekében az alperesnek a teljesítési határidőtől számított 3 hónapig elérhető honlapján kell gondoskodni a közlemény közzétételéről.

[41] A másodfokú eljárásban a felperes nagyobb részben pernyertes lett, amelynek arányát a másodfokú bíróság 70%-ban vette figyelembe. Erre tekintettel az állam a Pp. 83. § (2) bekezdés alapján pervesztességének arányában köteles megfizetni az alperes jogtanácsosi munkadíjban felmerült másodfokú perköltségét. A másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § és a 3. § (3) bekezdés alkalmazásával – 30 munkaóra alapulvételével – a 90.000 forintban megállapított jogtanácsosi munkadíj 30 %-ának megfizetésére kötelezte az államot, míg az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján pervesztességének arányában köteles a 48.000 forint feljegyzett fellebbezési illetékből 33.600 forint fellebbezési illetéket az államnak megfizetni.

[42] A másodfokú bíróság tájékoztatja az alperest, hogy a kereseti és fellebbezési illeték 60 napon belül válik esedékessé, amit az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni. Az illeték megfizetésénél közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Budapest, 2025. június 11.

Dr. Pusztai Anita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

Dr. Ócsai Beatrix Márta s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: